

P.Z. br. 564

HRVATSKI SABOR

KLASA: 013-03/19-01/01

URBROJ: 65-19-03

Zagreb, 17. siječnja 2019.

50 — VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Primljeno:	18-01-2019		
Klasifikacijska oznaka:	Org. jed.		
022-03 19-12 01	50301		
Urudžbeni broj:	Pril.	Vrij.	
65-19-1	2	✓	

05

VLADI REPUBLIKE HRVATSKE

Na temelju članka 178. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem, radi davanja mišljenja, **Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor**, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnio Klub zastupnika Mosta nezavisnih lista, aktom od 16. siječnja 2019. godine.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

P.Z. br. 564

HRVATSKI SABOR

Klub zastupnika Mosta nezavisnih lista

Zagreb, 16.01.2019. godine

Hs**NP*013-03/19-01/01*6532-3-19-01**Hs

REPUBLIKA HRVATSKA		
HRVATSKI SABOR		
Zastupnički dom, Trg Sv. Marka 6		
Prihvaćeno: 16-01-2019		
Broj predloga	Org. jed.	
013-03/19-01/01	65	
Uredni broj	Pil	Vrij
6532-3-19-01	1	1

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14. - odluka Ustavnog suda broj: SuP-O-1/2014 od 14. siječnja 2014.) i članka 172. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 81/13., 113/16., 69/17. i 29/18.), podnosimo Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor.

Navedeni Prijedlog zakona u Hrvatskom saboru obrazložiti će zastupnici Robert Podolnjak, Miro Bulj, Sonja Čikotić, Božo Petrov i Nikola Grmoja.

Predsjednik Kluba zastupnika
Mosta nezavisnih lista
Nikola Grmoja

KLUB ZASTUPNIKA MOSTA NEZAVISNIH LISTA

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O IZBORIMA ZASTUPNIKA U HRVATSKI SABOR**

Zagreb, siječanj 2019.

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga zakona sadržana je u odredbi članka 73. stavka 2. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/10 - pročišćeni tekst i 5/14 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

U važećem izbornom zakonodavstvu, u normiranju različitih izbornih instituta, postoje značajne razlike u zakonima koji reguliraju lokalne izbore, izbore za zastupnike u Hrvatski sabor, odnosno izbore za zastupnike u Europski parlament. Između ostalih, primjerice, i različite norme o zabrani kandidiranja za pojedina predstavnička tijela.

Važećim Zakonom o izborima zastupnika u Hrvatski sabor (»Narodne novine«, br. 116/99., 109/00. – vjerodostojno tumačenje, 53/03., 167/03. – Odluka o nedavanju vjerodostojnog tumačenja, 44/06. – Zakon o Državnom izbornom povjerenstvu Republike Hrvatske, 19/07., 20/09. – vjerodostojno tumačenje, 145/10., 24/11. – Zakon o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, 93/11. – Odluka Ustavnoga suda Republike Hrvatske i 120/11. – pročišćeni tekst, 19/15., 66/15. – pročišćeni tekst i 104/15. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) u članku 9. stavku 4. propisano je da birači i političke stranke ne smiju kandidirati osobe za koje u trenutku stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora nisu protekli rokovi rehabilitacije prema posebnom zakonu, a koje su pravomoćnom sudskom odlukom osuđene za: 1. kaznena djela iz Glave IX. Kaznenog zakona (»Narodne novine« br. 125/11, 144/12, 56/15, 101/17 i 118/18) protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva: – genocid, zločin agresije, zločin protiv čovječnosti, ratni zločin, terorizam, terorističko udruženje, mučenje, ropstvo, 2. kaznena djela iz Glave X. Kaznenog zakona (»Narodne novine« br. 125/11, 144/12, 56/15, 101/17 i 118/18) protiv života i tijela: teško ubojstvo.

U praksi je utvrđeno da je u cilju zaštite digniteta zastupnika u Hrvatskom saboru potrebno proširiti katalog kaznenih djela zbog počinjenja kojih birači i političke stranke ne smiju kandidirati za saborske zastupnike osobe koje su pravomoćnom sudskom odlukom osuđene na kaznu zatvora. Ustavni temelj za takvu zakonsku odredbu sadržan je u članku 30. Ustava RH koji propisuje: „Kaznena osuda za teška i osobito nečasna kaznena djela može, u skladu sa zakonom, imati za posljedicu gubitak stečenih ili zabranu stjecanja na određeno vrijeme nekih prava na obavljanje određenih poslova, ako to zahtijeva zaštita pravnog poretka“.

Predlagatelj smatra da je od iznimne važnosti da osuda za određena kaznena djela bude eliminacijski čimbenik za bilo koju osobu prilikom kandidiranja za Hrvatski sabor. Osobama koje su pravomoćnom sudskom presudom osuđene za određena kaznena djela nema mjesta u najvišem predstavničkom tijelu i ne bi smjele obavljati odgovorne javne dužnosti. Predloženi katalog kaznenih djela istovjetan je onom koji je Zakonom o dopunama Zakona o lokalnim izborima (Narodne novine, broj 121/16) propisan za kandidiranje na lokalnim izborima.

Također se predlaže da zastupniku prestane mandat ukoliko je pravomoćnom sudskom odlukom osuđen (uključujući tu i uvjetnu osudu) na kaznu zatvora.

Prijedlog izmjena i dopuna Zakona predlaže se smanjenje broja zastupnika u Hrvatskom saboru. Ustavom Republike Hrvatske u članku 72. navodi se da Hrvatski sabor ima najmanje 100 a najviše 160 zastupnika dok je u trenutnom sazivu Hrvatskog sabora izabran 151 zastupnik. Predlagatelj smatra da je potrebno smanjiti ukupan broj zastupnika zbog kvalitetnijeg rada Sabora i značajno manjih troškova rada Sabora te se predlaže smanjenje sa sadašnjih 151 na 120 zastupnika. Pritom se naglašava da je treći saziv tada Zastupničkog doma Hrvatskog sabora (1995. – 2000.) brojao 127 zastupnika (od čega 7 zastupnika nacionalnih manjina), što je neznatno više od predloženog ograničenja od 120 zastupnika. Člankom 16. stavkom 2. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor propisano je da pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo birati 8 zastupnika u Hrvatski sabor, u skladu s člankom 19., stavkom 2. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina (Narodne novine, br. 155/02, 47/10, 80/10, 93/11), a prema kojem pripadnici nacionalnih manjina biraju najmanje pet, a najviše osam svojih zastupnika. Ovim izmjenama i dopunama Zakona predlaže se smanjenje broja zastupnika nacionalnih manjina s 8 na 6, s obzirom da se istovremeno predlaže smanjenje ukupnog broja zastupnika u Hrvatskom saboru na 120 (članak 10. Prijedloga zakona kojim se mijenja članak 38. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor).

Članak 38. predlaže se izmijeniti u cijelosti te se predlaže da se u Hrvatski sabor bira 120 zastupnika i da se zastupnici, osim zastupnika nacionalnih manjina, biraju prema sustavu razmjernog predstavništva.

Predlaže se da se 111 zastupnika, ne računajući zastupnike nacionalnih manjina i zastupnike koje biraju hrvatski državljani koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, bira tako da se područje Republike Hrvatske podijeli na izborne jedinice (tzv. opće izborne jedinice u terminologiji koju koristi Ustavni sud Republike Hrvatske). U svakoj izbornoj jedinici biralo bi se najmanje 15 zastupnika. Predlaže se da se izborne jedinice oblikuju na način da ne dijele zakonom utvrđena područja Grada Zagreba i županija Republike Hrvatske. Broj zastupničkih mjesta rasporedit će se među izbornim jedinicama na temelju izračuna odnosa broja birača u svakoj izbornoj jedinici i ukupnog broja birača u Republici Hrvatskoj. Izborne jedinice odredile bi se posebnim Zakonom o izbornim jedinicama za izbor zastupnika, kao i do sada. U svezi s oblikovanjem izbornih jedinica predlagatelj predlaže formiranje tzv. velikih izbornih jedinica (s najmanje 15 zastupnika koji bi se u njima birali), što bi trebalo rezultirati razmjernijim rezultatom izbora, jer bi se u velikim izbornim jedinicama razmjernije podijelili zastupnički mandati pojedinim kandidacijskim listama. Na taj način pravičnije bi se podijelili mandati u pojedinoj izbornoj jedinici, u skladu s glasovima birača koje su dobile pojedine kandidacijske liste. Pritom treba naglasiti da se u izbornim jedinicama više ne bi birao isti broj zastupnika, već bi taj broj bio različit (ali ne manji od 15), zbog različitog broja birača, što je uvjetovano propisivanjem uvjeta da izborne jedinice ne dijele zakonom utvrđena područja Grada Zagreba i županija Republike Hrvatske. Predložena rješenja slijede nalog Ustavnog suda Republike Hrvatske iz Izvješća Ustavnog suda Hrvatskom saboru o nejednakoj težini glasa u izbornim jedinicama određenima člancima 2. do 11. Zakona o izbornim jedinicama za

izbor zastupnika u Zastupnički dom Hrvatskog državnog sabora (U-X/6472/2010), a koje je također objavljeno u „Narodnim novinama“ br. 142/2010.

U izmjenama i dopunama Zakona o izbornim jedinicama, prema mišljenju Ustavnog suda, u većoj bi se mjeri trebala uvažavati mjerila tzv. zemljopisne kartografije, tj. granice izbornih jedinica trebale bi se što je više moguće podudarati s administrativnim granicama upravno-teritorijalnih jedinica, uz uvažavanje određenih prirodnih granica. Pored toga, Ustavni sud će ukazati i na mogućnost zlouporabe „krojenja izbornih jedinica“ u vidu dobro poznatog *gerrymanderinga*, odnosno na važnost „geometrijskog oblika izborne jedinice, koji ne bi smio biti "neprirodan" ili iskrivljen“. Granični dijelovi svake izborne jedinice morali bi biti međusobno povezani u jedinstvenu i neprekinutu cjelinu koliko god je to moguće, a da se pri tom ne naruši primarno mjerilo: jednaka težina biračkog glasa u svakoj izornoj jedinici. Također, imajući u vidu rješenja u pojedinim državama koje koriste razmjerni izborni sustav s više izbornih okruga, u pravilu, riječ je o višemandatnim izbornim jedinicama u kojima se bira različit broj zastupnika, a izborne jedinice slijede određene federalne, regionalne ili granice upravnih jedinica.

Novo oblikovanje izbornih jedinica za izbor zastupnika posebno je važno zbog poštivanja ustavnog načela jednakog biračkog prava (članak 45. Ustava Republike Hrvatske) što obuhvaća i jednaku glasačku moć svakog birača. Prema Kodeksu dobre prakse u izbornim pitanjima Venecijanske komisije Vijeća Europe znači da zastupnička mjesta moraju biti jednako raspodijeljena po izbornim jedinicama. Kodeks u svojim smjernicama navodi:

„ii. Jednaka glasačka moć podrazumijeva jasnu i ravnomjernu raspodjelu zastupničkih mjesta po izbornim jedinicama na temelju jednog od sljedećih kriterija raspodjele:

broj stanovnika, broj državljana s prebivalištem (uključujući maloljetne osobe), broj registriranih birača te po mogućnosti broj stanovnika koji glasaju. Može se predvidjeti i odgovarajuća kombinacija ovih kriterija.

iii. Geografski kriterij i upravne, ili možda povijesne granice, mogu se uzeti u razmatranje.

iv. Dopustivo odstupanje od ove norme ne bi trebalo biti veće od 10%, a nikako veće od 15%, osim u posebnim okolnostima (kada je riječ o zaštiti koncentrirane manjine, rijetko naseljene upravne jedinice).

v. Da bi se jamčila jednaka glasačka moć, raspodjela zastupničkih mjesta mora se vršiti barem svakih deset godina, po mogućnosti izvan izbornog razdoblja.

vi. Za izborne jedinice s više zastupničkih mjesta, ukoliko je moguće, zastupnička mjesta treba raspodijeliti bez ponovnog utvrđivanja granica izbornih jedinica, koje se po mogućnosti trebaju podudarati s upravnim granicama.“

U posljednjim izborima za Hrvatski sabor u rujnu 2016. broj birača po izbornim jedinicama bio je kako slijedi:

Broj i sjedište izborne jedinice	Broj birača u izornoj jedinici
I. Zagreb	344.639

II. Bjelovar	393.818
III. Varaždin	353.570
IV. Osijek	329.852
V. Slavonski Brod	359.120
VI. Sisak	341.381
VII. Karlovac	410.664
VIII. Pazin	383.943
IX. Zadar	422.986
X. Split	400.227

Izvor: Izvješće o provedenim izborima za zastupnike u Hrvatski sabor 2016., Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske, str.109.

Prema navedenim podacima razlika između najmanje IV. Izborne jedinice s 329.852 birača i najveće IX. Izborne jedinice s 422.986 birača daleko nadmašuje 15%, koliko bi trebalo biti maksimalno odstupanje prema Kodeksu. IX. Izborna jedinica ima cca 28% više birača od IV. Izborne jedinice.

Člankom 38. stavkom 4. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor propisano je da birač na glasačkom listiću može označiti jednog kandidata koji ima prednost pred ostalim kandidatima na listi za koju je glasovao (preferirani glas). U praksi je utvrđeno da se omogućavanjem biračima da tijekom izbora zastupnika u Hrvatski sabor mogu dati samo jedan preferirani glas ne uvažava u dovoljnoj mjeri volja birača da svoj glas daju određenom kandidatu na listi za koju je glasovao. Analiza parlamentarnih izbora 2015. i 2016. pokazuje da je na izborima 2015. u 11 izbornih jedinica, bez zastupnika nacionalnih manjina, svega 6 od 143 zastupnika izabrano zahvaljujući broju preferencijskih glasova. Ostali bi zbog redoslijeda na listi bili izabrani bez obzira na broj preferencijskih glasova. U izborima održanim 2016. samo 11 zastupnika je izabrano zahvaljujući preferencijskim glasovima, a prema redoslijedu na listi inače ne bi bili izabrani. To znači da preferencijsko glasovanje s jednim glasom i pragom od 10% utječe na izbor tek vrlo malog broja kandidata. Presudan za izbor je još uvijek redoslijed kandidata na listi.

Stoga se predlaže da birač može glasovati za jednu od predloženih lista kandidata i može označiti do tri kandidata koji imaju prednost pred ostalim kandidatima na listi za koju je glasovao (preferencijski glas), a izabrani kandidati s pojedine liste utvrdili bi se na temelju najvećeg broja preferencijskih glasova. U tom smislu, predlaže se ukinuti prag od 10% preferencijskih glasova od ukupnog broja glasova za kandidacijsku listu kao uvjet za uvažavanje preferencijskih glasova pri utvrđivanju redoslijeda izabranih kandidata.

Nadalje, u provedbi Zakona u primjeni odredbi o zamjenjivanju zastupnika kojem je mandat prestao ili je stavljen u mirovanje, uočeno je u praksi da postoje dvojbe o primjeni ili ne primjeni sljedeće odredbe: „Na određivanje zamjenika na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ovoga Zakona o preferencijskom glasovanju“. Predlagatelj smatra nužnim u sklopu

izmjena ovog Zakona jasnije formulirati način primjene odredbi o preferencijskom glasovanju kod određivanja zamjenika zastupnika.

Također, uočeno je da u Zakonu postoje dvije različite formule izračuna broja zastupničkih mjesta koja pripadaju pojedinoj kandidacijskoj listi. Tako u članku 40., podstavku 1. određuje se formula za izračun broja zastupnika koji će biti izabran sa svake liste u 10 općih izbornih jedinica na sljedeći način: „– ukupan broj važećih glasova koji je dobila svaka lista (biračka masa liste) dijeli se brojevima od 1 do zaključno 14, pri čemu se uvažavaju i decimalni ostaci. Od svih dobivenih rezultata, zastupnička mjesta u Saboru osvajaju one liste na kojima se iskaže 14 brojčano najvećih rezultata uključujući decimalne ostatke. Svaka od tih lista dobiva onoliki broj zastupničkih mjesta u Saboru koliko je postigla pojedinačnih rezultata među 14 brojčano najvećih rezultata. S liste je izabrano toliko zastupnika koliko je mandata dobila ta lista,“. Međutim u članku 44., podstavku 1., u kojem se propisuje formula za izračun broja zastupnika koji će biti izabran sa svake liste u posebnoj izornoj jedinici birača koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj utvrđuje se na sljedeći način: „– ukupan broj važećih glasova koji je dobila svaka lista (biračka masa liste) dijeli se brojevima od 1 do zaključno 3, pri čemu se uvažavaju i decimalni ostaci. Od svih dobivenih rezultata, treći rezultat po redu jest zajednički djelitelj kojim se dijeli ukupan broj važećih glasova svake kandidacijske liste (biračka masa liste). Svaka kandidacijska lista dobit će onoliko od tri zastupnička mjesta koliko puta ukupni broj njezinih važećih glasova (biračka masa liste) sadrži zajednički djelitelj, uključujući i decimalne ostatke,“. Ispravna D'Hondtova formula izračuna broja zastupničkih mjesta koja pripadaju pojedinoj kandidacijskoj listi je ona sadržana u članku 40., podstavku 1. Zakona te u tom smislu potrebno je u Zakonu propisati istu formulu za sve izborne jedinice.

Također u ovom prijedlogu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izboru zastupnika u Hrvatski sabor predlaže se smanjiti „izborni prag“ temeljem kojeg se ostvaruje pravo na sudjelovanje u diobi zastupničkih mjesta u izornoj jedinici sa 5% na 4% važećih glasova. Na taj način predlagatelj želi smanjiti broj „propalih“ glasova birača, tj. glasova birača koji su dati za kandidacijske liste koje nisu prošle izborni prag. Na posljednjim parlamentarnim izborima u rujnu 2016. takvih glasova bilo je oko 10% od ukupnog broja glasova danih na izborima (oko 191.000 glasova), a na izborima 2011. bila je preko 650.000 propalih glasova. U skladu s namjerom predlagatelja da predlaže pravičan razmjerniji sustav dodjele zastupničkih mandata predlaže se smanjenje izbornog praga na 4%. Pitanje visine izbornog praga često je predmet pojedinih izvješća i mišljenja Venecijanske komisije (npr. Izvješće o pragovima i drugim značajkama izbornog sustava koje uskraćuju strankama pristup parlamentu). Premda Venecijanska komisija prepušta državama da odrede zadovoljavajuću ravnotežu između dvaju potencijalno sukobljavajućih zahtjeva predstavljenosti i mogućnosti vladanja, smatra se da je odgovarajući izborni prag između 4 do 5%. Izborni prag od 4% imaju primjerice Norveška, Slovenija i Švedska.

U sklopu rasprave o ranijem Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izborima zastupnika Državno izborno povjerenstvo je potaknuto raspravom na tematskoj sjednici Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav Hrvatskog sabora održanoj 17. studenog 2016. dostavilo niz prijedloga reguliranja određenih izbornih instituta i dio tih prijedloga

predlagatelj je ugradio i u ovaj Prijedlog zakona, naročito radi jednakosti normiranja pojedinih izbornih instituta u zakonima koji se odnose na lokalne izbore, izbore zastupnika u Europski parlament i izbor zastupnika u Hrvatski sabor. U tom smislu predloženim Zakonom se rješavaju se i sljedeća pitanja:

- Propisuje se obveza dostave očitovanja o prihvatanju kandidature za svakog kandidata koje bi bilo ovjereno pred izbornim povjerenstvom izborne jedinice, odnosno javnim bilježnikom,
- Propisuje se odredba za slučaj kada prijedlog stranačke, odnosno neovisne liste sadrži više od propisanog broja kandidata,,
- Definira se podnositelj neovisne liste, odnosno kandidature
- Propisuje se objava samo zbirnih listi, a ne i svih pravovaljano predloženih kandidacijskih listi i propisuje se sadržaj zbirnih listi u skladu s istovrsnom odredbom u Zakonu o izboru članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske tako da sadrži imena i prezimena svih kandidata na listi,
- Propisuje se gdje se objavljuju zbirne liste i rezultati izbora.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje predloženog zakona nije potrebno izdvojiti dodatna sredstva u proračunu Republike Hrvatske.

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O IZBORIMA ZASTUPNIKA U HRVATSKI SABOR**

Članak 1.

U Zakonu o izborima zastupnika u Hrvatski sabor (»Narodne novine«, br. 116/99., 109/00. – vjerodostojno tumačenje, 53/03., 167/03. – Odluka o nedavanju vjerodostojnog tumačenja, 44/06. – Zakon o Državnom izbornom povjerenstvu Republike Hrvatske, 19/07., 20/09. – vjerodostojno tumačenje, 145/10., 24/11. – Zakon o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, 93/11. – Odluka Ustavnoga suda Republike Hrvatske i 120/11. – pročišćeni tekst, 19/15., 104/15. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) u članku 9. stavak 4. mijenja se i glasi:

„Birači, političke stranke i udruge nacionalnih manjina ne smiju kandidirati osobe koje su pravomoćnom sudskom odlukom osuđene (uključujući tu i uvjetnu osudu) na kaznu zatvora u trajanju od najmanje šest mjeseci za sljedeća kaznena djela propisana Kaznenim zakonom:

1. ubojstvo (članak 90.), teško ubojstvo (članak 91.), otmica (članak 125. stavak 3.), veleizdaja (članak 135.), priznavanje okupacije i kapitulacije (članak 136.), ubojstvo najviših državnih dužnosnika (članak 138.), otmica najviših državnih dužnosnika (članak 139.), nasilje prema najvišim državnim dužnosnicima (članak 140.), odavanje državne tajne (članak 144.), sprječavanje borbe protiv neprijatelja (članak 147.), služba u neprijateljskoj vojsci (članak 148.), pomaganje neprijatelju (članak 149.), podrivanje vojne i obrambene moći države (članak 150.), špijunaža (članak 146.), povreda ugleda Republike Hrvatske (članak 151.), pripremanje kaznenih djela protiv Republike Hrvatske (članak 153.), genocid (članak 156.), agresivni rat (članak 157.), zločin protiv čovječnosti (članak 157.a), ratni zločin protiv civilnog pučanstva (članak 158.), ratni zločin protiv ranjenika i bolesnika (članak 159.), ratni zločin protiv ratnih zarobljenika (članak 160.), protupravno ubijanje i ranjavanje neprijatelja (članak 161.), protupravno oduzimanje stvari od ubijenih i ranjenih na bojištu (članak 162.), nedozvoljena sredstva borbe (članak 163. stavak 2.), grubo postupanje s ranjenicima, bolesnicima i ratnim zarobljenicima (članak 165.), uništavanje kulturnih dobara i objekata u kojima se nalaze kulturna dobra (članak 167.), međunarodni terorizam (članak 169.), javno poticanje na terorizam (članak 169.a), novačenje i obuka za terorizam (članak 169.b), mučenje i drugo okrutno, neljudsko ili ponižavajuće postupanje (članak 176.), trgovanje ljudima i ropstvo (članak 175.), silovanje (članak 188.), spolni odnošaj s nemoćnom osobom (članak 189. stavci 2., 3. i 4.), spolni odnošaj zlouporabom položaja (članak 191. stavak 2.), spolni odnošaj s djetetom (članak 192.), bludne radnje (članak 193. stavak 2.), zadovoljenje pohote pred djetetom ili maloljetnom osobom (članak 194.), podvođenje (članak 195. stavci 1., 4., 5. i 6.), iskorištavanje djece ili maloljetnih osoba za pornografiju (članak 196.) i dječja pornografija na računalnom sustavu ili mreži (članak 197.a stavak 1.) iz Kaznenog zakona

(»Narodne novine«, br. 110/97., 27/98., 50/00., 129/00., 51/01., 111/03., 190/03., 105/04., 84/05., 71/06., 110/07., 152/08. i 57/11.),

2. genocid (članak 88.), zločin agresije (članak 89.), zločin protiv čovječnosti (članak 90.), ratni zločin (članak 91.), terorizam (članak 97.), financiranje terorizma (članak 98.), javno poticanje na terorizam (članak 99.), novačenje za terorizam (članak 100.), obuka za terorizam (članak 101.), terorističko udruženje (članak 102.), pripremanje kaznenih djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnih pravom (članak 103.), mučenje i drugo okrutno, neljudsko ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje (članak 104.), ropstvo (članak 105.), trgovanje ljudima (članak 106.), trgovanje dijelovima ljudskog tijela i ljudskim zamecima (članak 107.), ubojstvo (članak 110.), teško ubojstvo (članak 111.), otmica (članak 137. stavak 3.), silovanje (članak 153.), teška kaznena djela protiv spolne slobode (članak 154.), spolna zlorporaba djeteta mlađeg od 15 godina (članak 158.), spolna zlorporaba djeteta starijeg od 15 godina (članak 159.), zadovoljenje pohote pred djetetom mlađim od petnaest godina (članak 160.), podvođenje djeteta (članak 162.), iskorištavanje djece za pornografiju (članak 163.), iskorištavanje djece za pornografske predstave (članak 164.), teška kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta (članak 166.), prisila prema pravosudnom dužnosniku (članak 312.), prisila prema službenoj osobi (članak 314.), veleizdaja (članak 340.), priznavanje okupacije i kapitulacije (članak 341.), sprječavanje borbe protiv neprijatelja (članak 342.), služba u neprijateljskoj vojsci (članak 343.), pomaganje neprijatelju (članak 344.), podrivanje vojne i obrambene moći države (članak 345.), prisila prema najvišim državnim dužnosnicima Republike Hrvatske (članak 346.), odavanje tajnih podataka (članak 347.), špijunaža (članak 348.), povreda ugleda Republike Hrvatske (članak 349.) i pripremanje kaznenih djela protiv Republike Hrvatske (članak 350.) iz Kaznenog zakona,

3. povreda prava na podnošenje pravnih lijekova i predstavki (članak 112.), zlorporaba položaja i ovlasti (članak 337.), zlorporaba obavljanja dužnosti državne vlasti (članak 338.), protuzakonito posredovanje (članak 343.), primanje mita (članak 347.) i davanje mita (članak 348.) iz Kaznenog zakona (»Narodne novine«, br. 110/97., 27/98., 50/00., 129/00., 51/01., 111/03., 190/03., 105/04., 84/05., 71/06., 110/07., 152/08. i 57/11.), a koja su počinjena s namjerom i radi pribavljanja imovinske koristi ili kakve druge koristi sebi ili drugoj osobi,

4. zlorporaba položaja i ovlasti (članak 291.), nezakonito pogodovanje (članak 292.), primanje mita (članak 293.), davanje mita (članak 294.), trgovanje utjecajem (članak 295.) i davanje mita za trgovanje utjecajem (članak 296.) iz Kaznenog zakona, a koja su počinjena s namjerom i radi pribavljanja imovinske ili kakve druge koristi sebi ili drugoj osobi,

5. kaznena djela koja ne zastarijevaju prema Ustavu Republike Hrvatske, sukladno Zakonu o zastarijevanju kaznenih djela ratnog profiterstva i kaznenih djela iz procesa pretvorbe i privatizacije (»Narodne novine«, br. 57/11.).“

U članku 9, stavak 5. briše se.

Članak 2.

U članku 10. točka 3. mijenja se i glasi:

„3. ukoliko je pravomoćnom sudskom odlukom osuđen (uključujući tu i uvjetnu osudu) na kaznu zatvora.“

Članak 3.

U članku 16., u stavku 2., riječ „osam“ zamjenjuje se s riječi „šest“.

Članak 4.

Članak 17., stavak 1. mijenja se i glasi:

„Pripadnici srpske nacionalne manjine biraju dva zastupnika u Sabor u skladu s Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina.

Pripadnici mađarske nacionalne manjine biraju jednog zastupnika u Sabor.

Pripadnici talijanske nacionalne manjine biraju jednog zastupnika u Sabor.

Pripadnici češke i slovačke nacionalne manjine biraju zajedno jednog zastupnika u Sabor.

Pripadnici austrijske, bugarske, njemačke, poljske, romske, rumunjske, rusinske, ruske, turske, ukrajinske, vlaške, židovske, albanske, bošnjačke, crnogorske, makedonske i slovenske nacionalne manjine biraju zajedno jednog zastupnika u Sabor.

Pripadnici nacionalnih manjina iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka uz kandidata za zastupnika predlažu i kandidata za njegova zamjenika koji se bira zajedno s njim. Pripadnici nacionalnih manjina iz stavka 4. i 5. ovoga članka predlažu samo kandidata za zastupnika, a njegovim zamjenikom postaje zastupnički kandidat koji je iza izabranog zastupnika dobio najviše glasova.“

Članak 5.

U članku 20., iza stavka 6. dodaje se stavak 7. koji glasi:

„Ako predlagatelj predloži veći broj kandidata od broja zastupnika koji se biraju u Sabor smatra se da su pravovaljano predloženi samo kandidati zaključno do broja koji se bira u Sabor.“

Članak 6.

U članku 21., iza stavka 5. dodaje se stavak 6. koji glasi:

„Ako predlagatelj predloži veći broj kandidata od broja zastupnika koji se biraju u Sabor smatra se da su pravovaljano predloženi samo kandidati zaključno do broja koji se bira u Sabor.“

Članak 7.

Iza članka 21.a dodaje se novi članak 21.b koji glasi:

„Uz prijedlog kandidacijske liste i kandidature dostavlja se očitovanje o prihvaćanju kandidature svakog kandidata na listi, odnosno kandidaturi, ovjereno kod javnog bilježnika ili nadležnog izbornog povjerenstva izborne jedinice te potvrda o podacima iz kaznene evidencije Ministarstva pravosuđa, sukladno članku 9. stavku 4. ovoga Zakona.“.

Članak 8.

U članku 22., stavak 2. mijenja se i glasi:

„U prijedlogu liste izborne jedinice za izbor zastupnika u Sabor obvezatno se navodi naziv liste, a kandidati moraju biti na listi poredani od rednog broja 1 do zaključno rednog broja koji odgovara broju zastupnika koji se bira u toj izornoj jedinici.“

Članak 9.

Članak 23. mijenja se i glasi:

„Državno izborno povjerenstvo će u roku od 48 sati od isteka roka iz članka 22. stavka 1. ovoga Zakona, prihvatiti sve pravovaljane kandidacijske liste i objaviti zbirne liste za svaku izbornu jedinicu i to na internet stranici Državnog izbornog povjerenstva, u „Narodnim novinama“ na Hrvatskoj radioteleviziji.

Zbirna lista sadrži redni broj i naziv svake liste te imena i prezimena kandidata na listi. Na zbirnu listu izborne jedinice najprije se unose stranačke liste koje su predložene u svim izbornim jedinicama, a nakon toga stranačke, odnosno neovisne liste u toj izornoj jedinici, prema abecednom redu punog naziva političke stranke, odnosno dviju ili više političkih stranaka koje su predložile listu, odnosno prema abecednom redu prezimena prvih kandidata na neovisnoj listi. Ako je više političkih stranaka predložilo zajedničku listu, ona će se unijeti na zbirnu listu prema nazivu prve po redu političke stranke u prijedlogu.

Državno izborno povjerenstvo će u roku iz stavka 1. ovoga članka dostaviti u sjedišta diplomatsko-konzularnih predstavništava Republike Hrvatske sve prihvaćene liste za svaku izbornu jedinicu, kao i zbirnu listu izbornih lista svake izborne jedinice radi njihove javne objave.“

Članak 10.

Članak 38. mijenja se i glasi:

„U Hrvatski sabor bira se 120 zastupnika, koji se na temelju općeg i jednakog biračkog prava, biraju neposredno tajnim glasovanjem.

Zastupnici se u Hrvatski sabor, osim zastupnika nacionalnih manjina, biraju prema sustavu razmjernog predstavnštva.

111 zastupnika u Sabor, ne računajući zastupnike nacionalnih manjina i zastupnike koje biraju hrvatski državljani koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, bira se tako da se područje Republike Hrvatske podijeli na izborne jedinice (opće izborne jedinice).

U svakoj izbornoj jedinici bira se najmanje 15 zastupnika. Izborne jedinice ne smiju dijeliti zakonom utvrđena područja Grada Zagreba i županija Republike Hrvatske. Broj zastupničkih mjesta rasporedit će se među izbornim jedinicama na temelju izračuna odnosa broja birača u svakoj izbornoj jedinici i ukupnog broja birača u Republici Hrvatskoj. Izborne jedinice određuju se Zakonom o izbornim jedinicama za izbor zastupnika.“

Članak 11.

Članak 39. mijenja se i glasi:

„Birač može glasovati za jednu od predloženih lista kandidata i može označiti do tri kandidata koji imaju prednost pred ostalim kandidatima na listi za koju je glasovao (preferencijski glas).

Izabrani kandidati s pojedine liste utvrđuju se na temelju najvećeg broja preferencijskih glasova.

Članak 12.

Članak 40. mijenja se i glasi:

„Broj zastupnika u Sabor koji će biti izabran sa svake liste izborne jedinice utvrđuje se na sljedeći način:

– ukupan broj važećih glasova koji je dobila svaka lista (biračka masa liste) dijeli se brojevima od 1 do zaključno broja koliko se bira zastupnika u toj izbornoj jedinici, pri čemu se uvažavaju i decimalni ostaci. Od svih dobivenih rezultata, zastupnička mjesta u Saboru osvajaju one liste na kojima se iskaže onoliko brojčano najvećih rezultata koliko se bira zastupnika u toj izbornoj jedinici, uključujući decimalne ostatke. Svaka od tih lista dobiva onoliki broj zastupničkih mjesta u Saboru koliko je postigla pojedinačnih rezultata među onoliko brojčano najvećih rezultata koliko se bira zastupnika u toj izbornoj jedinici.

– izabrani su oni kandidati sa svake liste koji su dobili najveći broj preferencijskih glasova. Kada dva ili više kandidata dobije isti broj preferencijskih glasova, odlučujući je poredak na listi kandidata.

Članak 13.

U članku 41. broj „5“ zamjenjuje se brojem „4“.

Članak 14.

U članku 42., stavci 2. do 5. mijenjaju se i glase:

„Zastupnika izabranog na kandidacijskoj listi političke stranke zamjenjuje neizabrani kandidat s iste liste s koje je izabran i zastupnik kojem je mandat prestao ili mu miruje, a koji ima najviše preferencijskih glasova i ispunjava uvjet iz članka 40. podstavka 2. ovoga Zakona. Ako dva ili više neizabrana kandidata s te liste imaju isti broj preferiranih glasova, odlučujući je poredak na listi. Ako na listi nema tako određenog kandidata koji bi zamijenio zastupnika, tada zamjenika određuje politička stranka koja je bila predlagatelj kandidacijske liste.

Zastupnika izabranog na kandidacijskoj listi dviju ili više političkih stranaka zamjenjuje neizabrani kandidat s te liste, a koji ima najviše preferencijskih glasova i ispunjava uvjet iz članka 40. podstavka 2. ovoga Zakona. Ako dva ili više neizabrana kandidata s te liste imaju isti broj preferiranih glasova, odlučujući je poredak na listi. Ako na listi nema tako određenog kandidata koji bi zamijenio zastupnika, tada zamjenika određuje politička stranka kojoj je u trenutku izbora pripadao zastupnik kojem je mandat prestao ili miruje. Ako ta politička stranka ne može odrediti kandidata koji bi zamijenio zastupnika tada ga zamjenjuje prvi sljedeći neizabrani kandidat s liste.

Zastupnika izabranog na neovisnoj listi zamjenjuje neizabrani kandidat s iste liste s koje je izabran i zastupnik kojem je mandat prestao ili mu miruje, a koji ima najviše preferencijskih glasova i ispunjava uvjet iz članka 40. podstavka 2. ovoga Zakona. Ako dva ili više neizabrana kandidata s te liste imaju isti broj preferiranih glasova, odlučujući je poredak na listi. Ako na listi nema tako određenog kandidata koji bi zamijenio zastupnika, tada ga zamjenjuje prvi sljedeći neizabrani kandidat s liste.

Zastupnika izabranog na kandidacijskoj listi političke stranke koja je nakon provedenih izbora brisana iz registra političkih stranaka zamjenjuje neizabrani kandidat s iste liste s koje je izabran i zastupnik kojem je mandat prestao ili mu miruje, a koji ima najviše preferencijskih glasova i ispunjava uvjet iz članka 40. podstavka 2. ovoga Zakona. Ako dva ili više neizabrana kandidata s te liste imaju isti broj preferiranih glasova, odlučujući je poredak na listi. Ako na listi nema tako određenog kandidata koji bi zamijenio zastupnika, tada ga zamjenjuje prvi sljedeći neizabrani kandidat s liste.“

Članak 15.

Članak 43. mijenja se i glasi:

„Birači koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj na kandidacijskim listama predlažu najmanje šest a najviše deset kandidata za zastupnika.“

Članak 16.

Članak 44. mijenja se i glasi:

„Broj zastupnika u Sabor koji će biti izabrani s kandidacijskih lista u posebnoj izbornoj jedinici birača koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj utvrđuje se na sljedeći način:

– ukupan broj važećih glasova koji je dobila svaka lista (biračka masa liste) dijeli se brojevima od 1 do zaključno 3, pri čemu se uvažavaju i decimalni ostaci. Od svih dobivenih

rezultata, zastupnička mjesta u Saboru osvajaju one liste na kojima se iskažu tri brojčano najveća rezultata, uključujući decimalne ostatke. Svaka od tih lista dobiva onoliki broj zastupničkih mjesta u Saboru koliko je postigla pojedinačnih rezultata među ta tri brojčano najveća rezultata.

– izabrani su oni kandidati sa svake liste koji su dobili najveći broj preferiranih glasova. Kada dva ili više kandidata dobije isti broj preferencijskih glasova, odlučujući je poredak na listi kandidata.

Članak 17.

U članku 76. stavak 3. mijenja se i glasi:

„Glasački listić popunjava se tako da se zaokruži redni broj ispred naziva liste izborne jedinice. Ako birač želi pojedinim kandidatima na toj listi dati preferencijski glas, zaokružuje redni broj ispred imena i prezimena kandidata kojima daje preferencijske glasove.“.

Iza stavka 3. dodaje se stavak 4. koji glasi: „Birač može izabrati najviše tri kandidata kojima daje preferencijske glasove.“.

Članak 18.

U članku 79. u točki 3. nakon riječi „lista“ i zareza brišu se riječi „odnosno kandidata“ i zarez.

U istom članku točka 4. se briše.

Članak 19.

Članak 79.a mijenja se i glasi:

„Ako birač zaokruži samo redni broj ispred naziva liste, a nije dao preferencijski glas ni jednom kandidatu, glasački listić je važeći.

Ako birač zaokruži redni broj za jednu listu, a dao je jedan ili više preferencijskih glasova kandidatu ili kandidatima s druge liste u odnosu na glas za listu, glasački listić je važeći, dok se preferencijski glasovi za kandidate s druge liste neće uvažiti.

Ako birač zaokruži redni broj za jednu listu, a preferencijske glasove je dao kandidatima koji se nalaze na različitim listama, glasački listić je važeći u odnosu na listu, a u odnosu na preferencijske glasove kandidata koji se nalaze na toj listi glasački listić je važeći ako su glasovi dani za najviše tri kandidata s te liste, dok se preferencijski glasovi za kandidate s druge ili drugih lista neće uvažiti.

Ako je birač dao više od tri preferencijska glasa na istoj listi, glasački listić je važeći u odnosu na glas za listu, bez obzira na to je li redni broj ispred te liste zaokružen ili nije, dok se preferencijski glasovi za kandidate neće uvažiti.

Ako je birač dao samo preferencijske glasove kandidatima s različitih lista, a nije zaokružio redni broj ni jedne liste, glasački listić nije važeći.

Ako je birač dao najviše tri preferencijska glasa kandidatima s određene liste, a nije zaokružio redni broj ispred te liste, glasački listić je važeći kako u odnosu na glas za listu tako i u odnosu na preferencijske glasove za kandidate s te liste.“

Članak 20.

U članku 92., u stavku 1. u uvodnoj rečenici iza riječi „će“ dodaju se riječi „na internet stranici Državnog izbornog povjerenstva i u „Narodnim novinama““.

Članak 21.

U članku 94. u stavku 1. brišu se riječi „i neslužbene“.

Članak 22.

U svim člancima Zakona riječ „preferirani“ zamjenjuje se s riječi „preferencijski“ u odgovarajućem padežu.

Članak 23.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

OBRAZLOŽENJE ODREDBI PREDLOŽENOG ZAKONA

Uz članak 1.

Ovom odredbom se propisuje da birači i političke stranke ne smiju kandidirati osobe koje su pravomoćnom sudskom odlukom osuđene za određena kaznena djela propisana Kaznenim zakonom (uključujući tu i uvjetnu osudu) na kaznu zatvora u trajanju od najmanje šest mjeseci.

Uz članak 2.

Ovom odredbom se propisuje da zastupniku prestaje mandat ukoliko je pravomoćnom sudskom odlukom osuđen (uključujući tu i uvjetnu osudu) na kaznu zatvora u trajanju od najmanje šest mjeseci.

Uz članak 3.

Ovom odredbom propisuje se smanjenje broja zastupnika nacionalnih manjina s osam na šest.

Uz članak 4.

Ovom odredbom propisuje se koliko zastupnika biraju pojedine nacionalne manjine samostalno ili zajedno više njih.

Uz članak 5.

Ovom odredbom propisuje se da u slučaju kada prijedlog stranačke liste sadrži više od propisanog broja kandidata smatra se da su pravovaljano predloženi samo kandidati zaključno do broja koji se bira u Sabor.

Uz članak 6.

Ovom odredbom propisuje se da u slučaju kada prijedlog neovisne liste sadrži više od propisanog broja kandidata smatra se da su pravovaljano predloženi samo kandidati zaključno do broja koji se bira u Sabor.

Uz članak 7.

Ovom odredbom se propisuje da predlagatelj, uz prijedlog kandidacijske liste, odnosno pojedinačne kandidature dostavlja očitovanje o prihvatanju kandidature svakog kandidata na listi, odnosno kandidaturi, ovjereno kod javnog bilježnika ili nadležnog izbornog povjerenstva te potvrdu o podacima iz kaznene evidencije Ministarstva pravosuđa, sukladno članku 9. stavku 4. ovoga Zakona.

Uz članak 8.

Ovom odredbom propisuje se da se u prijedlogu liste izborne jedinice za izbor zastupnika u Sabor obvezatno navodi naziv liste, a kandidati moraju biti na listi poredani od rednog broja 1 do zaključno rednog broja koji odgovara broju zastupnika koji se bira u toj izbornoj jedinici.

Uz članak 9.

Ovom odredbom propisuje se da će Državno izborno povjerenstvo u roku od 48 sati od isteka roka iz članka 22. stavka 1. ovoga Zakona, prihvatiti i objaviti sve zbirne liste i to na internetskim stranicama Državnog izbornog povjerenstva, u 'Narodnim novinama' i na Hrvatskoj radioteleviziji. Također se propisuje da zbirna lista sadrži redni broj i naziv svake liste te imena i prezimena kandidata na listi, kao što je to slučaj i u Zakonu o izboru članova Europskog parlamenta iz Republike Hrvatske.

Prema sadašnjoj zakonskoj odredbi sve zbirne i pravovaljano predložene kandidacijske liste objavljuju se i u svim dnevnim novinama u Republici Hrvatskoj. Državno izborno povjerenstvo je ukazalo da takva zakonska obveza predstavlja velik i nepotreban trošak u izbornom postupku (oko 4 milijuna kuna) te bi se predloženim izmjenama zakonskih odredbi postigle značajne uštede.

Uz članak 10.

Ovom odredbom propisuje se da se u Hrvatski sabor bira 120 zastupnika, a biraju se na temelju općeg i jednakog biračkog prava, neposredno tajnim glasovanjem. Zastupnici se u Hrvatski sabor, osim zastupnika nacionalnih manjina, biraju prema sustavu razmjernog predstavništva.

Odredbom se nadalje predlaže da se 111 zastupnika u Sabor, ne računajući zastupnike nacionalnih manjina i zastupnike koje biraju hrvatski državljani koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, bira tako da se područje Republike Hrvatske podijeli na izborne jedinice.

U svakoj izbornoj jedinici biralo bi se najmanje 15 zastupnika i one ne bi smjele dijeliti zakonom utvrđena područja Grada Zagreba i županija Republike Hrvatske. Broj zastupničkih mjesta rasporedio bi se među izbornim jedinicama na temelju izračuna odnosa broja birača u svakoj izbornoj jedinici i ukupnog broja birača u Republici Hrvatskoj.

Područja izbornih jedinica odredila bi se posebnim Zakonom o izbornim jedinicama za izbor zastupnika.

Uz članak 11.

Ovom odredbom propisuje se da birač na glasačkom listiću može označiti najviše tri kandidata koji imaju prednost pred ostalim kandidatima na listi za koju je glasovao (preferencijski glasovi). Izabrani kandidati s pojedine liste utvrđuju se na temelju najvećeg broja preferencijskih glasova.

Uz članak 12.

Ovom odredbom propisuje se izbor zastupnika koji su izabrani s pojedine liste, uz korištenje D'Hondtove metode preračunavanja glasova i uvažavanje preferencijskih glasova za pojedine kandidate.

U članku 13.

Ovom odredbom propisuje se da pravo na sudjelovanje u diobi zastupničkih mjesta u izbornoj jedinici ostvaruju liste koje na izborima dobiju najmanje 4% važećih glasova birača.

Uz članak 14.

Ovom odredbom propisuje se način zamjenjivanja zastupnika kojem je prestao mandat ili je mandat stavljen u mirovanje na način da se preferencijski glasovi za pojedinog kandidata uzimaju u obzir na isti način kao i u slučaju određivanja koji je kandidat izabran za zastupnika. Jasno formulirana odredba o načinu zamjenjivanja zastupnika također će ukloniti potrebu da se to pitanje rješava putem davanja ili nedavanja vjerodostojnog mišljenja.

Uz članak 15.

Ovom odredbom propisuje se da birači koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj na kandidacijskim listama predlažu najmanje šest a najviše deset kandidata za zastupnika.

Uz članak 16.

Ovom odredbom propisuje se ista formula za izračun broja zastupnika koji će biti izabrani sa svake kandidacijske liste u posebnoj izbornoj jedinici birača koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj kakva je propisana za izbor zastupnika u općim izbornim jedinicama na području Republike Hrvatske.

Uz članak 17.

Ovom odredbom propisuje se način glasovanja i davanje preferencijskih glasova za najviše tri kandidata, umjesto do sada jednog kandidata.

Uz članak 18.

Ovom odredbom propisuje se i nomotehnički dorađuje postojeća odredba o nevažećem glasačkom listiću.

Uz članak 19.

Ovom odredbom propisuje se u kojim pojedinim situacijama je glas važeći, odnosno nevažeći s obzirom na glasovanje birača za listu i pojedine kandidate na istoj ili nekoj drugoj ili drugim listama.

Uz članak 20.

Ovom odredbom propisuje se da se rezultati izbora objavljuju na internet stranici Državnog izbornog povjerenstva i u „Narodnim novinama“.

Uz članak 21.

Ovom odredbom se briše riječ „neslužbeni“ s obzirom na izraženo stajalište Državnog izbornog povjerenstva da rezultati izbora koje ono objavljuje su uvijek službeni rezultati, neovisno u kojem se dijelu izbornog postupka objavljuje.

Uz članak 22.

Ovom odredbom se propisuje da se u svim člancima Zakona riječ „preferirani“ zamjenjuje s riječi „preferencijski“ u odgovarajućem padežu. U postojećem tekstu Zakona koristi se i preferencijsko glasovanje i preferirani glasovi, pa se predlaže primjereno i komparativno prihvaćen izričaj preferencijsko glasovanje i preferencijski glasovi.

Uz članak 23.

Ovom odredbom propisuje se stupanje Zakona na snagu.

TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU, ODNOSNO DOPUNJUJU

Članak 9.

Zastupnik istodobno s obnašanjem zastupničke dužnosti ne može biti: sudac Ustavnog suda Republike Hrvatske, sudac, državni odvjetnik, zamjenik državnog odvjetnika, pučki pravobranitelj, zamjenik pučkog pravobranitelja, predsjednik ili potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske, ministar ili drugi član Vlade Republike Hrvatske, zamjenik ministra, pomoćnik ministra, ravnatelj državne upravne organizacije, zamjenik ravnatelja državne upravne organizacije, glavni tajnik Vlade Republike Hrvatske, glavni tajnik ministarstva, predstojnik ureda i ravnatelj agencije Vlade Republike Hrvatske, predstojnik Ureda Predsjednika Republike, predstojnik Ureda Vijeća za nacionalnu sigurnost, veleposlanik, generalni konzul, župan ili zamjenik župana, gradonačelnik ili zamjenik gradonačelnika Grada Zagreba, djelatne vojne osobe, službenici i namještenici u Oružanim snagama, član uprave trgovačkog društva, ustanove i izvanproračunskog fonda u pretežitom državnom vlasništvu te čelnik pravne osobe koja je Saboru obvezna po zakonu podnositi izvješće.

Za vrijeme trajanja mandata zastupnik može prihvatiti obnašanje dužnosti koja se u skladu s odredbama ovoga Zakona smatra nespojivom dužnosti.

Za vrijeme obnašanja nespojive dužnosti njegov će mandat biti u mirovanju, a zamjenjivat će ga zamjenik u skladu s odredbama ovoga Zakona.

Birači i političke stranke ne smiju kandidirati osobe koje su pravomoćnom sudskom odlukom osuđene na bezuvjetnu kaznu zatvora u trajanju duljem od šest mjeseci i to ako se u trenutku stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora izrečena kazna izvršava ili tek predstoji njezino izvršenje.

Birači i političke stranke ne smiju kandidirati osobe za koje u trenutku stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora nisu protekli rokovi rehabilitacije prema posebnom zakonu, a koje su pravomoćnom sudskom odlukom osuđene za:

1. kaznena djela iz Glave IX. Kaznenog zakona (»Narodne novine« br. 125/11. i 144/12.) protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva:

– genocid, zločin agresije, zločin protiv čovječnosti, ratni zločin, terorizam, terorističko udruženje, mučenje, ropstvo,

2. kaznena djela iz Glave X. Kaznenog zakona (»Narodne novine« br. 125/11. i 144/12.) protiv života i tijela: teško

Članak 10.

Zastupniku prestaje mandat prije isteka vremena na koje je izabran:

1. ukoliko podnese ostavku,
2. ukoliko mu je pravomoćnom sudbenom odlukom oduzeta poslovna sposobnost,
3. ukoliko je pravomoćnom sudbenom presudom osuđen na bezuvjetnu kaznu zatvora u trajanju duljem od 6 mjeseci,
4. smrću.

Članak 16.

Republika Hrvatska jamči pripadnicima nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj ostvarenje prava na zastupljenost u Saboru.

Pripadnici nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj imaju pravo birati osam zastupnika u Sabor koji se biraju u posebnoj izbornoj jedinici koju čini područje Republike Hrvatske.

Odredbe ovoga Zakona o preferencijskom glasovanju ne odnose se na glasovanje za izbor zastupnika nacionalnih manjina.

Članak 17.

Pripadnici srpske nacionalne manjine biraju tri zastupnika u Sabor u skladu s Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina.

Pripadnici mađarske nacionalne manjine biraju jednog zastupnika u Sabor.

Pripadnici talijanske nacionalne manjine biraju jednog zastupnika u Sabor.

Pripadnici češke i slovačke nacionalne manjine biraju zajedno jednog zastupnika u Sabor.

Pripadnici austrijske, bugarske, njemačke, poljske, romske, rumunjske, rusinske, ruske, turske, ukrajinske, vlaške i židovske nacionalne manjine biraju zajedno jednog zastupnika u Sabor.

Pripadnici albanske, bošnjačke, crnogorske, makedonske i slovenske nacionalne manjine biraju zajedno jednog zastupnika u Sabor.

Pripadnici nacionalnih manjina iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka uz kandidata za zastupnika predlažu i kandidata za njegova zamjenika koji se bira zajedno s njim.

Pripadnici nacionalnih manjina iz stavka 4., 5. i 6. ovoga članka predlažu samo kandidata za zastupnika, a njegovim zamjenikom postaje zastupnički kandidat koji je iza izabranog zastupnika dobio najviše glasova.

Članak 20.

Pravo predlaganja stranačkih lista za izbor zastupnika u Sabor imaju sve političke stranke registrirane u Republici Hrvatskoj na dan stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora iz članka 5. ovoga Zakona.

Listu za izbor zastupnika u Sabor može samostalno predložiti jedna politička stranka, te dvije ili više političkih stranaka (koalicijska lista).

Političke stranke samostalno utvrđuju svoje stranačke liste i redoslijed na njima istaknutih kandidata, na način predviđen statutom političke stranke, odnosno u skladu s posebnim statutarnim odlukama.

Političke stranke određuju na temelju odredbi svojih statuta ovlaštenog podnositelja stranačke liste i kandidature.

Na stranačkoj listi mora biti toliko kandidata koliko se zastupnika bira u Sabor.

Ako predlagatelj predloži manji broj kandidata od broja zastupnika koji se biraju u Sabor, stranačka lista nije pravovaljana.

Članak 21.

Birači predlažu kandidacijske liste na temelju pravovaljano prikupljenih potpisa.

Za pravovaljanost prijedloga liste izborne jedinice za izbor zastupnika u Sabor potrebno je prikupiti najmanje 500 potpisa birača.

Osoba ovlaštena za zastupanje neovisne liste, u skladu s odredbama ovoga Zakona, je prvi kandidat na listi.

Na neovisnoj listi mora biti toliko kandidata koliko se zastupnika bira u Sabor.

Ako predlagatelj predloži manji broj kandidata od broja zastupnika koji se biraju u Sabor, odnosno ako nije ispunjena pretpostavka iz stavka 2. ovoga članka, neovisna lista nije pravovaljana

Članak 21.a

Prilikom utvrđivanja i predlaganja stranačkih lista i neovisnih lista za izbor zastupnika u Sabor predlagatelj lista dužni su poštovati načelo ravnopravnosti spolova i voditi računa o uravnoteženoj zastupljenosti žena i muškaraca na listama.

Lista za izbor zastupnika u skladu je s načelima iz stavka 1. ovoga članka ako je na listi najmanje 40% pripadnika svakog spola.

Članak 22.

Prijedlozi lista moraju prispjeti Državnom izbornom povjerenstvu Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Državno izbornom povjerenstvo), najkasnije u roku od 14 dana od dana stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora iz članka 5. ovoga Zakona.

U prijedlogu liste izborne jedinice za izbor zastupnika u Sabor obvezatno se navodi naziv liste, a kandidati moraju biti na listi poredani od rednog broja 1 do zaključno rednog broja 14.

Naziv liste jest puni naziv političke stranke, odnosno dviju ili više političkih stranaka, koja je, odnosno koje su listu predložile. Ako političke stranke koriste skraćeni naziv stranke, odnosno stranaka ili stranačke koalicije, u nazivu se mogu koristiti skraćenice.

Ukoliko je listu predložila skupina birača njezin naziv je "neovisna lista".

Kandidatom se može biti samo na jednoj listi i samo u jednoj izbornoj jedinici.

Članak 23.

Državno izbornom povjerenstvo će u roku od 48 sati od isteka roka iz članka 22. stavka 1. ovoga Zakona, prihvatiti i u svim dnevnim novinama u Republici Hrvatskoj i na Hrvatskoj radioteleviziji objaviti sve pravovaljano predložene liste te imena i prezimena kandidata za svaku izbornu jedinicu.

Državno izbornom povjerenstvo objavit će za svaku izbornu jedinicu zbirnu listu svih pravovaljanih predloženih lista.

Zbirna lista sadrži naziv svake liste izborne jedinice. Na zbirnu listu izborne jedinice najprije se unose stranačke liste koje su predložene u svim izbornim jedinicama, a nakon toga stranačke, odnosno neovisne liste u toj izornoj jedinici, prema abecednom redu punog naziva političke stranke, odnosno dviju ili više političkih stranaka koje su predložile listu, odnosno prema abecednom redu prezimena prvih kandidata na neovisnoj listi. Ako je više političkih stranaka predložilo zajedničku listu, ona će se unijeti na zbirnu listu prema nazivu prve po redu političke stranke u prijedlogu.

Državno izborno povjerenstvo će u roku iz stavka 1. ovoga članka dostaviti u sjedišta diplomatsko-konzularnih predstavništava Republike Hrvatske sve prihvaćene liste za svaku izbornu jedinicu, kao i zbirnu listu izbornih lista svake izborne jedinice radi njihove javne objave.

Članak 38.

140 zastupnika u Sabor, ne računajući zastupnike nacionalnih manjina i zastupnike koje biraju hrvatski državljani koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, bira se tako da se područje Republike Hrvatske podijeli na deset izbornih jedinica te se u svakoj izornoj jedinici bira 14 zastupnika u Sabor.

Zastupnici u Sabor biraju se po proporcionalnoj zastupljenosti i preferencijskom glasovanju.

Birači mogu glasovati samo za jednu listu kandidata.

Birač na glasačkom listiću može označiti jednog kandidata koji ima prednost pred ostalim kandidatima na listi za koju je glasovao (preferirani glas).

Članak 39.

Izborne jedinice određuju se Zakonom o izbornim jedinicama za izbor zastupnika u Hrvatski sabor tako da se broj birača u izbornim jedinicama ne smije razlikovati više od $\pm 5\%$.

Pri određivanju izbornih jedinica mora se koliko je to najviše moguće voditi računa o zakonom utvrđenim područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj.

Članak 40.

Broj zastupnika u Sabor koji će biti izabran sa svake liste izborne jedinice utvrđuje se na sljedeći način:

- ukupan broj važećih glasova koji je dobila svaka lista (biračka masa liste) dijeli se brojevima od 1 do zaključno 14, pri čemu se uvažavaju i decimalni ostaci. Od svih dobivenih rezultata, zastupnička mjesta u Saboru osvajaju one liste na kojima se iskaže 14 brojčano najvećih rezultata uključujući decimalne ostatke. Svaka od tih lista dobiva onoliko broj zastupničkih mjesta u Saboru koliko je postigla pojedinačnih rezultata među 14 brojčano najvećih rezultata. S liste je izabrano toliko zastupnika koliko je mandata dobila ta lista,
- preferirani glasovi za pojedine kandidate se uvažavaju ako broj preferiranih glasova pojedinog kandidata iznosi najmanje 10% glasova koje je osvojila pojedina lista,
- izabrani su oni kandidati sa svake liste koji su dobili najveći broj preferiranih glasova. Kada dva ili više kandidata dobije isti broj preferiranih glasova, odlučujući je poredak na listi kandidata,
- ako na temelju podstavaka 2. i 3. ovoga članka nije izabrano onoliko zastupnika koliko mandata pripada pojedinoj listi, na preostala mjesta na toj listi određuju se zastupnici po redoslijedu na listi.

Članak 41.

Pravo na sudjelovanje u diobi zastupničkih mjesta u izornoj jedinici ostvaruju liste koje na izborima dobiju najmanje 5% važećih glasova birača.

Članak 42.

Zastupnici imaju zamjenike koji obnašaju tu dužnost ako zastupniku mandat miruje ili prestane prije isteka vremena na koje je izabran.

Zastupnika izabranog na kandidacijskoj listi političke stranke zamjenjuje neizabrani kandidat s iste liste s koje je izabran i zastupnik kojem je mandat prestao ili mu miruje. Na određivanje zamjenika na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ovoga Zakona o preferencijskom glasovanju, a ako na listi nema tako određenog kandidata koji bi zamijenio zastupnika, tada zamjenika određuje politička stranka koja je bila predlagatelj kandidacijske liste.

Zastupnika izabranog na kandidacijskoj listi dviju ili više političkih stranaka zamjenjuje neizabrani kandidat s te liste i iz iste stranke kojoj je u trenutku izbora pripadao zastupnik kojem je mandat prestao ili miruje. Na određivanje zamjenika na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ovoga Zakona o preferencijskom glasovanju, a ako na listi nema tako određenog kandidata koji bi zamijenio zastupnika, tada zamjenika određuje politička stranka kojoj je u trenutku izbora pripadao zastupnik kojem je mandat prestao ili miruje.

Zastupnika izabranog na neovisnoj listi zamjenjuje neizabrani kandidat s iste liste s koje je izabran i zastupnik kojem je mandat prestao ili mu miruje. Na određivanje zamjenika na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ovoga Zakona o preferencijskom glasovanju, a ako na listi nema tako određenog kandidata koji bi zamijenio zastupnika, tada ga zamjenjuje prvi sljedeći neizabrani kandidat s liste.

Zastupnika izabranog na kandidacijskoj listi političke stranke koja je nakon provedenih izbora brisana iz registra političkih stranaka zamjenjuje neizabrani kandidat s iste liste s koje je izabran i zastupnik kojem je mandat prestao ili mu miruje. Na određivanje zamjenika na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ovoga Zakona o preferencijskom glasovanju, a ako na listi nema tako određenog kandidata koji bi zamijenio zastupnika, tada ga zamjenjuje prvi sljedeći neizabrani kandidat s liste.

Zastupnika izabranog u izornoj jedinici za izbor zastupnika nacionalnih manjina zamjenjuje zamjenik izabran u istoj izornoj jedinici.

Članak 43.

Birači koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj na kandidacijskim listama predlažu najmanje šest a najviše četrnaest kandidata za zastupnika.

Članak 44.

Broj zastupnika u Sabor koji će biti izabrani s kandidacijskih lista u posebnoj izornoj jedinici birača koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj utvrđuje se na sljedeći način:

– ukupan broj važećih glasova koji je dobila svaka lista (biračka masa liste) dijeli se brojevima od 1 do zaključno 3, pri čemu se uvažavaju i decimalni ostaci. Od svih dobivenih rezultata, treći rezultat po redu jest zajednički djelitelj kojim se dijeli ukupan broj važećih glasova svake kandidacijske liste (biračka masa liste). Svaka kandidacijska lista dobit će onoliko od tri zastupnička mjesta koliko puta ukupni broj njezinih važećih glasova (biračka masa liste) sadrži zajednički djelitelj, uključujući i decimalne ostatke,

- preferirani glasovi za pojedine kandidate se uvažavaju ako broj preferiranih glasova pojedinog kandidata iznosi najmanje 10% glasova koje je osvojila pojedina lista,
- izabrani su oni kandidati sa svake liste koji su dobili najveći broj preferiranih glasova. Kada dva ili više kandidata dobije isti broj preferiranih glasova, odlučujući je poredak na listi kandidata,
- ako na temelju podstavaka 2. i 3. ovoga članka nije izabrano onoliko zastupnika koliko mandata pripada pojedinoj listi, na preostala mjesta na toj listi određuju se zastupnici po redoslijedu na listi.

Članak 76.

Svakom glasaču na biračkom mjestu uručit će se glasački listić u izornoj jedinici prema mjestu prebivališta. Glasača koji ima pravo glasovati u izornoj jedinici za pripadnike nacionalnih manjina mora se upoznati s njegovim pravom da može glasovati za kandidacijsku listu prema mjestu prebivališta ili zatražiti glasački listić za izbor predstavnika nacionalnih manjina te mu uručiti glasački listić sukladno njegovu izboru.

Glasuje se za liste izborne jedinice navedene na glasačkom listiću.

Glasački listić popunjava se tako da se zaokruži redni broj ispred naziva liste izborne jedinice. Ako birač želi pojedinom kandidatu na toj listi dati preferirani glas, zaokružuje redni broj ispred imena i prezimena kandidata kojemu daje preferirani glas.

Članak 79.

Nevažeći glasački listić jest:

1. neispunjeni glasački listić,
2. glasački listić popunjen na način da se ne može sa sigurnošću utvrditi volja birača i okolnost za koju je listu, odnos-no kandidata, glasovao,
3. glasački listić na kojem je birač glasovao za dvije ili više lista, odnosno kandidata,
4. glasački listić na kojem je birač glasovao za kandidate s različitih lista, a nije zaokružio jednu od lista.

Članak 79.a

Ako birač zaokruži samo redni broj ispred naziva liste, a nije dao preferirani glas kandidatu, glasački listić je važeći.

Ako birač zaokruži redni broj za jednu listu, a dao je preferirani glas kandidatu s druge liste u odnosu na glas za listu, glasački listić je važeći, dok se preferirani glas kandidata neće uvažiti.

Ako je birač dao preferirani glas za dva ili više kandidata na istoj listi, glasački listić je važeći u odnosu na glas za listu, bez obzira na to je li redni broj ispred te liste zaokružen ili nije, dok se preferirani glasovi za kandidate neće uvažiti.

Ako je birač dao preferirani glas kandidatu s određene liste, a nije zaokružio redni broj ispred te liste, glasački listić je važeći kako u odnosu na glas za listu tako i u odnosu na preferirani glas za kandidata s te liste.

Ako je birač dao preferirani glas za kandidate s različitih lista i zaokružio je redni broj ispred jedne od tih lista, glasački listić je važeći u odnosu na glas za listu, kao i za preferirani glas s te liste ako je toj listi dao samo jedan preferirani glas.

Članak 92.

Kad Državno izborno povjerenstvo utvrdi rezultate glasovanja za zastupnike bez odlaganja će objaviti:

1. broj birača upisanih u popise birača, broj birača koji su glasovali u svakoj izbornoj jedinici, imena i prezimena kandidata s te liste s brojem preferiranih glasova, koliko glasova je dobila pojedina lista u izbornoj jedinici i koliko je bilo nevažećih glasačkih listića,
2. broj zastupničkih mjesta koje je dobila svaka lista, te imena i prezimena kandidata koji su izabrani za zastupnike,
3. Brisana.
4. ime i prezime kandidata i njihovih zamjenika koji su izabrani u svakoj izbornoj jedinici u kojoj se bira zastupnik nacionalnih manjina i njegov zamjenik.

Članak 94.

Državno izborno povjerenstvo nakon zatvaranja birališta može objavljivati privremene i neslužbene rezultate izbora prema svome nađenju.

Službeni rezultati objavit će se nakon što se iscrpe sva prav-na sredstva u zaštiti biračkog prava ili proteknu rokovi za njihovo podnošenje.